

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Hevoset ja kunta - rajapintoja

HAMK auditorio, Forssa

14.6.2010

Yliarkkitehti Anne Jarva

● ● ● Hevostallityöryhmä

Työryhmän määräaika 1.11.2007-30.4.2008

Kokoonpano

- Anne Jarva, YM, puheenjohtaja
- Pekka Lukkarinen, YM
- Tarja Haaranen, YM
- Tauno Junttila, MMM
- Seppo Mäkinen, Pirkanmaan ympäristökeskus
- Leena Eränkö, Suomen Kuntaliitto
- Fred Sundwall, Suomen Ratsastajainliitto ry
- Katri Nuuja, YM, sihteeri
- Pekka Tuunanen, YM, pysyvä asiantuntija
- Pekka Soini, Suomen Hippos ry, pysyvä asiantuntija

Hevostallityöryhmän raportti

Helsinki 2008

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

- Lähtökohtia
  - Nykytila, ongelmat, maankäytön ja rakentamisen tarpeet, ympäristövaikutukset
- Lainsäädäntöä, määräyksiä ja ohjeita
- Ohjaustarpeet ja tavoitteet
- Menettelyt
- Työryhmän suositukset
  - Eri toimijoiden yhteistyö, kaavoitus, rakennusjärjestykset ja ympäristönsuojelu, hevosella liikkuminen, asiantuntemus ja tieto

Työryhmän suositukset

- Hevosalan toimijoiden ja viranomaisten yhteistyötä lisätään
- Hevostalous ja –harrastus otetaan huomioon kaavoituksessa
- Paikalliset tarpeet ja olosuhteet rakennusjärjestysten ja ympäristönsuojelumääräysten laadinnan lähtökohdaksi
- Hevosella liikkumisen pelisääntöjä selkeytetään
- Asiantuntemusta lisätään ja tietoa kartutetaan

Lausunnot raportista

- Lausuntoja saatiin yhteensä 51 kappaletta
- Ministeriöt, 2 kpl
- Alueelliset ympäristökeskukset, 8 kpl
- Maakunnan liitot, 6 kpl
- Kunnat, 15 kpl
- Muut tahot, 20 kpl
  - Hevosalan järjestöjä
  - Maanomistajajärjestöjä
  - Kansalaisjärjestöjä
  - Tutkimus- ja neuvontajärjestöjä
  - Harrastusjärjestöjä
  - Ammattijärjestöjä
  - Yksityishenkilöitä

• • • Yleinen suhtautuminen raporttiin (1/2)

Hyvää raportissa

- Tarpeellinen ja ajankohtainen
- Monipuolinen, kattava, selkeä, asiantuntevasti laadittu
- Koottu yhteen tavoitteet, haasteet ja kehittämistarpeet sekä lainsäädäntö, määräykset ja muu ohjeistus
- Hyvä päänavaus
- Selventää maankäytön suunnittelun, rakentamisen ohjauksen ja ympäristönsuojelun periaatteita
- Tapauskohtainen harkinta, paikallisten olosuhteiden huomioon ottaminen
- Vuorovaikutuksen ja yhteistyön korostaminen
- Suositukset oikeansuuntaisia

• Yleinen suhtautuminen raporttiin (2/2)

Kriittisiä kommentteja

- Konkreettisempia ja täsmällisempiä kannanottoja, erityisesti tilan vähimmäiskoosta ja ”suojaetäisyyksistä”
  - etenkin taajamien lähellä, pohjavesialueilla, luontokohteiden äärellä
- Yksityiskohtaisempia esimerkkejä
- Valtakunnallisten suositusten puute johtaa vaihteleviin käytäntöihin
- Ei tue riittävästi kuntien toimintaa
- Jatkotoimien määrittely, vastuunjako ja resursointi luonnosmaista
- Maanomistajia tai tieyhdistyksen edustajia ei mukana
- Tarkempaa erittelyä
  - Pienet tallit vs. isot yksiköt (joilla suuremmat vaikutukset)
  - Harrastustallit vs. ammattimaiset yksiköt
  - Taajamien läheiset alueet vs. varsinaiset maaseutualueet
- Enemmän huomiota hevostalouden positiivisiin vaikutuksiin

• Suhtautuminen suosituksiin (1/5)

Hevosalan toimijoiden ja viranomaisten yhteistyö

- Erityisen tarpeellinen ja kannatettava suositus
- Eduksi elinkeinotoiminnan kehittämisessä
- Hevosalan lisäksi myöskään muita intressiryhmiä ei saa unohtaa
  - Maanomistajat
  - Tiekunnat
  - Hevostallien omistajat (tieto kunnan vaatimuksista ja ohjeista, kehen olla yhteydessä)
- Yhteydenpito tärkeää jo hanketta suunniteltaessa
- Tieto hevostallien sijainnista ja ympäristön tilasta kehittämisohjelman pohjaksi

● ● ● Suhtautuminen suosituksiin (2/5)

Hevostalous ja –harrastus huomioon kaavoituksessa

- Yhteensovittaminen kaavoituksessa estää konflikteja, vähentää haittoja ja riskejä, turvaa toiminnan edellytykset
- Kaavoituksen ongelmia
  - Raskas väline, epävarmuus tallien sijoittumisesta
  - Voidaanko rajoittaa naapurin rakentamista?
  - Vapaa-alueita tarvitaan myös muuhun käyttöön, maanomistajien rakentamismahdollisuudet
  - Reitin osoittaminen kaavassa ei takaa toteutusta
- Tarvitaan esimerkkejä hyvästä hevoskaavasta, kaavamerkinnöistä ja määräyksistä
  - Milloin osoitettava erikseen, milloin pelkkä M-merkintä riittää?
- Laaja yhteistyö, myös maanomistajien edustus

• Suhtautuminen suosituksiin (3/5)

Paikalliset tarpeet ja olosuhteet lähtökohtana

- Oikea periaate
- Yksityiskohtaisempien määräysten tarve
  - taajamien lähellä, pohjavesialueilla, rantojen tuntumassa
- Enemmän käytännön esimerkkejä määräyksistä
- Rakennuspaikan vähimmäiskoko tarpeen mm. lannan käsittelyn ja jaloittelun vuoksi taajamien lähellä
- Suojaetäisyydet tarpeen mm. ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi
- Suojaetäisyydet turhia, mm. rajoittaa oman maan käyttöä, laidunten kasvipeitteisyys käyttää ravinteet
- Määräykset merkitys naapurihaittojen ehkäisijänä
- Kunnallisten määräysten sijaan tulisi suosia paikallisia sopimuksia

• Suhtautuminen suosituksiin (4/5)

Hevosella liikkumisen pelisääntöjen selkeyttäminen

- Jokamiehen oikeuden käytön selkeyttäminen
  - Erityisesti erilaisilla kulkuväylillä, yksityisteillä
  - Satunnainen käyttö vs. ammattimainen käyttö
  - Tiedottamisen ja koulutuksen merkitys, ammattilaisen käsikirja
- Tulisi suositella sopimus- ja korvauskäytäntöjä
  - Yhteydenotot maanomistajaan, tienpitäjään
- Ratsastuksen lisäksi myös ravi- ja muut hevoset
- Erityiskysymyksiä: valtateiden alitukset ja ylitykset
- Yleiset virkistysreitit vs. erilliset ratsastusreitit
- Maakuntakaavoituksen ja seudullisen yhteistyön merkitys
- Reittien toteutus, ensisijaisesti kunnan tai valtion maalle
- Yksityistielain selkeyttäminen perusteltua (80§)

• Suhtautuminen suosituksiin (5/5)

Asiantuntemus ja tiedon kartuttaminen

- Erityisen tarpeellinen suositus
  - Välitön toteutus ja seuranta
  - Tarvitaan myös resursseja
- Tietoa tarvitsevat hevostalouden toimijat, viranomaiset ja tallien omistajat, ”city-ihmiset”
  - Ohjeet, määräykset, ympäristövaikutukset, tallin rakentaminen
  - Elinkeinotoiminnan kehittäminen
  - Käytännönläheisesti ja helposti saatavassa muodossa
  - Ratkaisuvaihtoehdot, kustannukset, tukimahdollisuudet
- Tutkimustiedon ja innovatiivisten työtapojen levittäminen
- Maanomistajat mukaan
- Polttokysymyksen ristiriitaisuus

Ehdotuksia uusiksi suosituksiksi

- Erilaiset sopimus- ja korvauskäytännöt
- Ympäristöluvan rajan tarkistaminen
- Ilmoitusmenettely ratsastuskentistä
- Olemassa olevien reittien hyödyntäminen ratsastuksessa
- Tallien sijoittaminen taajamien ulkopuolelle
- Hevosparkkien perustaminen valtakunnallisesti (mm. tallinpitäjien uupumisen estämiseksi)
- Strategia ja seurantaohjelma hevostalouden kehittymisen ohjaamiseksi ja seuraamiseksi
- Erilaisia määräyksiä eri alueille (vaikka maankäytön suunnittelun kannalta samanarvoisia)

Lisäselvitykset, ohjeet ja jatkotoimet

- Ohjeistusta tai määräyksiä hyvään hevostallin pitotapaan, hyvien käytäntöjen edistäminen
- Hevostalouden merkitys maiseman ja luonnon monimuotoisuuden lisäämisessä, metsurit toimijana
- Hevosten sosiaalisuus, saaliseläinluonne, säikkyys mm. melulle, turvallisuus liikkumisessa
- Lisää tietoa ja esimerkkejä ympäristöhaittojen lieventämisestä
- Lannan luovutus, hyötykäyttö ja sen taloudelliset edellytykset
- Turpeen käyttö kuivikkeena
- Pilottihanke hevostalouden kehittämisohjelmasta
- YM voisi koota
  - muiden toimijoiden ohjeet ja suositukset
  - lisää tietoa ja kokemusta hevostallien maankäytöllisistä sekä suorista ja välillisistä ympäristövaikutuksista
- Keskustelua ja käytännön toimia tulee jatkaa

Suosittelusten toteutumisesta (1/4)

Ympäristöministeriö

- Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje annettu vuonna 2009
  - Ei koske suoraan hevostaloutta, mutta annetaan ohjeita ympäristölupamenettelyyn
- Hevostalouden ympäristönsuojeluohjetta ei ole uusittu
- YM:n ja MMM:n rahoittamassa hyötylanta 2008-2010 – tutkimusohjelmassa YM on teettänyt VTT:llä hevosenlannanpolttokokeita päästöjen selvittämiseksi, tulosten mukaan päästöt ylittävät jätteenpoltoille asetettavat vaatimukset
- YM:n ja MMM:n rahoittamassa Tehoa maatalouden vesiensuojeluun TEHO –hankkeessa on julkaistu 2010 raportti ”Hevostoiminnan ympäristökysymyksiä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa”

• Suositusten toteutumisesta (2/4)

Ympäristöministeriö

- Hevostallien sijoittamisen periaatteita on käsitelty kyläkaavoituksen kehittämishankkeen yhteydessä laadittavassa Kylien yleiskaavoitusta käsittelevässä oppaassa (luonnos ollut kommentoitavana huhtikuussa 2010)
  - Esimerkkejä hyvistä kaavamerkinnöistä ja määräyksistä puuttuu vielä
- Ammattilaisten käsikirja valmistuu vasta 2011

Alueelliset ympäristökeskukset / ELYt

- Raporttia ja sen suosituksia esitelly ympäristöhallinnon kunnille suunnatuissa koulutustilaisuuksissa vuosina 2008 ja 2009
- Otettu esiin kuntien maankäytön ohjauksessa (kehittämiskeskustelut, määräysten laadinta, lausunnot)

-
-
- ## Suosituksen toteutumisesta (3/4)

Hevosalan toimijat

- Viranomaisten ja kuntien yhteisten tilaisuuksien järjestäminen aloitettu
- Kehittämishjelman laatimisesta, reiteistä ja kaavoituksen käytöstä neuvoteltu mm. Kirkkonummen kunnan kanssa (SRL)
- Ohjattu kuntia ja toimijoita lukemaan raporttia (SRL)
- Tiedottamista omille jäsentalleille lisätty (SRL)

• Suositusten toteutumisesta (4/4)

Kunnat

- Sovellettu raporttia erityisesti rakennusjärjestysten ja ympäristönsuojelumääräysten laadinnassa
- Hyödynnetty myös rakennuslupien ennakko-ohjauksessa
- Vantaalla tehty ratsastusreittien ja –keskusten tarveselvitys, ohjeelliset reitit merkitty yleiskaavoihin, ratsastuskeskuksille varattu alueita kaavoihin VU-alueille
- Myös joitakin muita esimerkkejä reittien ja tallien merkitsemisestä kaavoihin

KIITOS

